

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Ковальчук В.В.

студентка,

Науковий керівник: Носова Є.А.

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

В сучасних умовах господарювання, що визначається мінливістю, непередбачуваністю, посиленням економічної глобалізації та загальної конкуренції, будь-яка бізнесова структура повинна здійснювати свою діяльність якомога ефективніше, використовуючи всі свої ресурси та можливості, свій фінансовий потенціал у майбутньому.

Потенціал підприємства – категорія багатопланова та різностороння, адже: «потенціал підприємства залежить не тільки від внутрішніх можливостей, але, природно, і від зовнішніх умов: величини споживчого попиту, дій конкурентів, відносин із постачальниками сировини, політики уряду тощо» [2, с. 75].

В економічній літературі фінансовий потенціал підприємства розглядають в якості структурного елементу потенціалу, оскільки він відіграє чи не найважливішу роль для підприємств будь-якої сфери діяльності. Його можна вважати джерелом та каталізатором розвитку виробництва. Підвищення фінансового потенціалу прямо пропорційне конкурентоспроможності та інвестиційній привабливості компанії, що, в свою чергу, створює ефективні передумови для її функціонування.

Теоретичні аспекти дослідження питань щодо фінансового потенціалу підприємства висвітлені в працях таких вітчизняних

науковців-дослідників, як: С.О. Ареф'євого, Б.Я. Блащак, Л.М. Гаєвської, М.І. Купири, Д.П. Михайлика та інших. Наукові підходи до трактування сутності фінансового потенціалу представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення сутності категорії «фінансовий потенціал»

Автор	Характеристика
С.О. Ареф'єв, М.М. Ничипорук [1, с. 130]	Фінансовий потенціал – це сукупність наявних і потенційних можливостей підприємства щодо мобілізації та нарощення їхнього обсягу і трансформації їх в інші фактори виробництва у відповідності до потреби з метою досягнення стратегічних та тактичних цілей підприємства.
Б.Я. Блащак [2, с. 77]	Фінансовий потенціал – це відносини, що виникають на підприємстві з метою досягнення максимально можливого фінансового результату за умови: 1) наявності достатнього рівня власного капіталу; 2) рентабельності вкладеного капіталу; 3) наявності ефективної системи управління фінансами, яка буде забезпечувати прозорість фінансового стану компанії.
Л.М. Гаєвська, О.І. Марченко [3, с. 21–22]	Фінансовий потенціал – це забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, які необхідні для ефективного функціонування виробничо-господарської діяльності, зокрема стратегічні перспективи та забезпечення особистого капіталу в потрібній кількості за ліквідність та фінансову стабільність.
М.І. Купири, О.В. Колтунович, Х.Я. Сокол [6, с. 130]	Фінансовий потенціал – це система фінансових можливостей здатних трансформувати наявні ресурси у векторний процес розвитку через максимізацію та мультиплікатор капіталізації прибутковості.
Д.П. Михайлик [7, с. 253]	Фінансовий потенціал – це сума всіх існуючих потенційних ресурсів, включаючи фінансові, які можуть забезпечити досягнення певних стратегічних цілей у поточній та довгостроковій перспективі, враховуючи вплив зовнішніх факторів.

Джерело: розроблено автором

Отже, варто зазначити, що визначаючи категорію «фінансовий потенціал» автори акцентують увагу на таких аспектах:

- це, передовсім, фінансові можливості для підприємства;
- здатність підприємствами залучати й ефективно управляти фінансовими ресурсами;
- можливість забезпечення як поточної, так і перспективної діяльності підприємства;
- є своєрідним засобом для підприємства досягти конкретні цілі економічного розвитку, а саме: тактичні та стратегічні.

Сутність фінансового потенціалу та його роль для підприємства повною мірою може бути розкрита на основі дослідження його функціонального призначення. Фінансовий потенціал як об'єкт управління виконує наступні функції [5, с. 45]:

- розподільча – забезпечує розподіл та перерозподіл фінансових активів між суб'єктами економічних відносин відповідно до попиту, пропозиції, потреб, доцільності, мотивації, цілей та стратегії розвитку;
- відтворювальна – формує достатню кількість фінансових активів у розпорядженні суб'єктів економічних відносин для забезпечення їх фінансово-господарської діяльності;
- контрольна – забезпечує контроль за формуванням, накопиченням, використанням та відтворенням фінансових активів суб'єкта економічних відносин відповідно до діючої нормативно-правової бази, поточних та довгострокових пріоритетів його розвитку;
- індикативна – дозволяє визначати фінансовий стан, тенденції, ризики, спроможність суб'єкта економічних відносин забезпечити процес відтворення для виконання завдань та цілей.

Наявність фінансових ресурсів, їх використання та управління дають можливість впливати на фінансові можливості організацій, тим самим забезпечуючи реалізацію їх стратегій.

Беручи до уваги той факт, що фінансовий потенціал слід розглядати як стратегію поточного та майбутнього періодів, елементи, показані на рисунку 1, є структурними компонентами фінансового потенціалу.

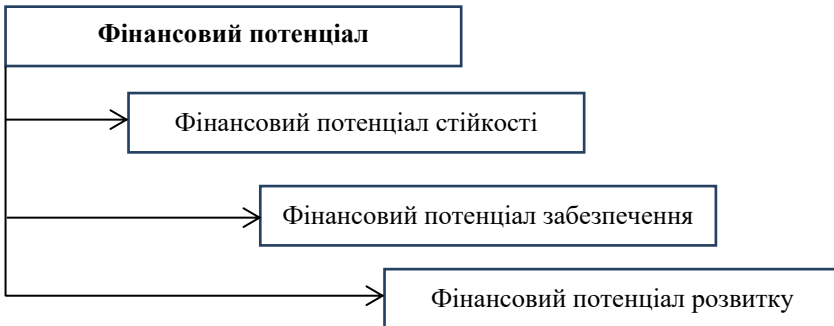

Рис. 1. Складові фінансового потенціалу підприємства

Джерело: [7, с. 253]

Таким чином, фінансовий потенціал стійкості та забезпечення характеризують можливість проведення та результати поточної діяльності підприємства, тоді як фінансовий потенціал розвитку орієнтований на можливість подальшого розвитку (на майбутнє) [7, с. 253]. Показники й індикатори фінансової стійкості, які характеризують результати поточної діяльності, інвестиційного та фінансового розвитку підприємства, дають можливість засновникам, керівництву, діловим партнерам і банкам визначати його платоспроможність і кредитоспроможність, оцінювати фінансовий стан компанії. Саме за допомогою оцінки фінансової стійкості інвестори та кредитори можуть визначити чи здатне підприємство розраховуватись за своїми зобов'язаннями у зазначений термін і визначити фінансові можливості підприємства у майбутньому [4, с. 77].

Фінансовий потенціал розвитку характеризується концентрацією наявних ресурсів, упорядкованою взаємодією чинників їх розвитку, можливостей системи щодо їхнього залучення та ефективного управління для досягнення тактичних цілей і стратегічної мети підприємства – максимізація вартості підприємства в довгостроковому періоді [4, с. 76–77].

Отже, фінансовий потенціал підприємства – складна система, яка передбачає певні закономірності розвитку, ефективність підприємства, його швидкість та якість зростання. Крім того, фінансовий потенціал характеризує як рівень практичного застосування та

використання наявних можливостей, так і формування конкурентних стратегій розвитку підприємства в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єв С.О. Резерви підвищення ефективності використання фінансового потенціалу підприємства / С.О. Ареф'єв, М.М. Ничипорук // Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (27 березня 2020 р., м. Київ). – Київ : КНУТД, 2020. – С. 128–134.
2. Блащак Б.Я. Фінансовий потенціал у структурі потенціалу підприємства // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2019. – Том 30 (69). – № 3. – С. 74–78.
3. Гаєвська Л. М. Фінансовий потенціал – основа економічного управління підприємством / Л.М. Гаєвська, О.І. Марченко // Приазовський економічний вісник. – 2020. – Вип. 1 (18). – С. 20–25.
4. Громова А.Є. Фінансовий потенціал як основа формування прибутку підприємства. Інфраструктура ринку. – 2017. – Вип. 5. – С. 75–78.
5. Дзюбенко О.М. Властивості фінансового потенціалу як об'єкта економічного аналізу. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2017. – Вип. 3. – С. 43–54.
6. Купира М.І. Фінансовий потенціал підприємства: формування та детермінанти нарощення / М.І. Купира, О.В. Колтунович, Х.Я. Сокол. Економічний форум. – 2021. – Том 1. – № 1 – С. 127–134.
7. Mikhaylik D.P. Management strategy of the financial potential / National Economic Development and Modernization: experience of Poland and prospects for Ukraine – Collective monograph. – Vol. 2. Poland: “Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2017. – 348 p. – P. 246–259.